

CENTRINĖ PROJEKTŲ VALDYMO AGENTŪRA

IŠVADA

**DĖL VIEŠOJO IR PRIVATAUS SEKTORIŲ PARTNERYSTĖS PROJEKTO
„ROKIŠKIO MIESTO IR ROKIŠKIO SENIŪNIJŲ GATVIŲ APŠVIETIMO GATVIŲ MODERNIZAVIMO
INVESTICIJŲ PROJEKTO ĮGYVENDINIMAS VALDŽIOS IR PRIVATAUS SUBJEKTŲ PARTNERYSTĖS BŪDU“
ĮGYVENDINAMO ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS
TIKSLINGUMO IR PARTNERYSTĖS SOCIALINĖS - EKONOMINĖS NAUDOS**

I DALIS.

SAVOKOS IR SANTRUMPOS

Sąvoka, santrumpa	Reikšmė
Atlygis	Viešojo subjekto mokėjimas Privačiam subjektui arba bet kurios rūšies finansinė nauda, įskaitant kompensacijas už viešųjų paslaugų teikimą ar investicijų subsidijas, kai yra įgyvendinamas koncesijos projektas
CPVA	VšĮ Centrinė projektų valdymo agentūra
EGDV	Socialinės - ekonominės naudos grynoji dabartinė vertė, kuri parodo projekto naudą visuomenei
EVGN	Socialinės ekonominės grąžos norma, kuriai esant EGDV lygi nuliui
ENIS	Socialinės ekonominės naudos ir išlaidų, išreikštų grynosiomis dabartinėmis vertėmis, santykis
EUROSTAT	Europos Sąjungos statistikos tarnyba
FGDV	Pajamų ir patiriamų išlaidų grynoji dabartinė vertė
FNIS	Pajamų ir patiriamų išlaidų, išreikštų grynosiomis dabartinėmis vertėmis, santykis
FVGN	Finansinės grąžos norma, kuriai esant FGDV lygi nuliui
IP arba Investicijų projektas	Vadovaujantis Metodiniais dokumentais Viešojo subjekto parengtas dokumentas, kuris finansiškai (ekonomiškai), techniškai ir socialiai pagrindžia investavimo tikslus, įvertina investicijų grąžą bei kitus efektyvumo rodiklius, nurodo projekto įgyvendinimui reikalingas lėšas bei finansavimo šaltinius ir terminus. Investicijų projektas – „Baseino komplekso infrastruktūros sukūrimas Vilkaviškyje“.
Investicijų įstatymas	Lietuvos Respublikos investicijų įstatymas
Metinis atlyginimas	Viešojo subjekto mokėjimas Privačiam subjektui už teikiamas paslaugas, kai yra įgyvendinamas VžPP projektas
Metodiniai dokumentai	CPVA direktoriaus įsakymu tvirtinami dokumentai: Investicijų projektų rengimo metodika, Viešojo ir privataus sektorių partnerystės tikslingumo vertinimo ir partnerystės klausimyno rengimo metodinės rekomendacijos, Privataus subjekto atrankos standartiniai dokumentai bei kiti su VPSP projektų rengimu ir įgyvendinimu susiję metodiniai dokumentai, skelbiami tinklalapyje https://www.ppplietuva.lt/lt/metodikos-ir-leidiniai
PK	VPSP klausimynas, skirtas identifikuoti galimybę ar būtinybę taikyti VPSP būdą, teikiamą naudą, taip pat įvertinti finansines galimybes įgyvendinti VPSP, kuris yra rengiamas vadovaujantis Metodiniais dokumentais

Privatus subjektas	Fizinis ar bet kokios teisinės formos juridinis asmuo, viešasis juridinis asmuo, išskyrus viešąjį ir privatų juridinius asmenis, kuris Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo nustatyta tvarka priskiriamas prie valdžios sektoriaus, arba tokių asmenų grupė, suinteresuotas dalyvauti įgyvendinant VPSP
SEVR	Sąnaudų efektyvumo / veiksmingumo rodiklis, kai projektas vertinamas Sąnaudų veiksmingumo analizės metodu
SVA	Sąnaudų veiksmingumo analizės metodas
VPSP	Viešojo ir privataus sektorių partnerystė
VPSP įgyvendinanti institucija	Valdžios subjektas, kai planuojama įgyvendinti VŽPP projektą arba suteikiančioji institucija, kai planuojama įgyvendinti koncesijos projektą
VPSP projekto finansinis gyvybingumas	VPSP projekto finansinių rodiklių visuma, leidžianti spręsti dėl jo galimybių padengti VPSP projekto išlaidas, vykdyti įsipareigojimus ir sugeneruoti pakankamą grąžą Privačiam subjektui (angl. k. „ <i>financial viability</i> “)
VPSP projekto finansinis prieinamumas	Viešojo subjekto finansinės galimybės užtikrinti pakankamą finansavimą įsipareigojimams, susijusiems su VPSP projektu
Viešasis subjektas arba Savivaldybė	Vilkaviškio rajono savivaldybės administracija
VPSP projektas	IP įgyvendinimas VPSP būdu
VPSP projekto grąža	VPSP projekto veiklos pelno grąža skaičiuojama prieš nusidėvėjimą ir amortizaciją (angl. k. EBITDA)
VPSP sutartis	Rašytinė sutartis, sudaryta tarp Viešojo subjekto ir Privataus subjekto, įgyvendinti IP VPSP būdu
VŽPP	Valdžios ir privataus subjektų partnerystė

II DALIS.

INFORMACIJA APIE INVESTICIJŲ PROJEKTĄ

1. Informacija apie Investicijų projektą	
1.1. Strateginis dokumentas, pagrindžiantis IP poreikius	Inicijuojamas IP prisidės prie Rokiškio rajono savivaldybės 2023–2030 m. strateginio plėtros plano IV prioriteto – „Darnus aplinkos ir infrastruktūros vystymas“, 4.3 tikslo – „Tolygiai plėtoti alternatyvią energetiką“, 4.3.1.2. uždavinio – „Apšvietimo tinklų atnaujinimas ir plėtra, diegiant energiją taupančias priemones“.
1.2. Sprendžiama problema / IP poreikis	<p>IP ketinama spręsti šias problemas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nusidėvėjusi gatvių apšvietimo infrastruktūra – pastaruosius kelis dešimtmečius gatvių apšvietimo įrenginiai nebuvo sistemiskai atnaujinami, todėl didelė dalis jų yra nudėvėti, neefektyvūs, neužtikrina kokybiško apšvietimo; • didelės sąnaudos – esamas gatvių apšvietimas yra neefektyvus, sąlygoja dideles elektros energijos bei eksploatacines sąnaudas; • padidėjusi eismo įvykių rizika – esama gatvių apšvietimo paslauga yra nekokybiška, dalis gatvių apšvietimo įrenginių neatitinka keliamų tinkamo apšviestumo reikalavimų ir/ar pasižymi šviesos tarša, kuri sukelia vairuotojų aklinimą bei nulemia didesnę eismo įvykių tamsiuoju paros metu riziką ir neproporcingai dideles šių įvykių pasekmes; • padidėjusi nusikalstamumo rizika – nekokybiškas gatvių apšvietimas turi įtakos nusikalstamumo rizikos tamsiuoju paros metu padidėjimui; • padidėjusi aplinkos tarša – energetiškai neefektyvus gatvių apšvietimas lemia didesnę aplinkos taršą.
1.3. Tikslas ir siekiamas rezultatas	Tikslas – užtikrinti kokybišką gatvių apšvietimą, padidinant Rokiškio rajono savivaldybės gatvių apšvietimo sistemos energetinį efektyvumą.
1.4. IP ataskaitinis laikotarpis	12 metų
1.5. Nagrinėtos IP įgyvendinimo alternatyvos	<p>Alternatyva I. Esamų šviestuvų keitimas į šviestuvus su LED lempomis <u>ir savaiminio temdymo moduliais</u>.</p> <p>Alternatyva II. Esamų šviestuvų keitimas į šviestuvus su LED lempomis <u>be savaiminio temdymo modulių</u></p> <p>Alternatyvų skirtumas – (kaip nurodoma alternatyvų pavadinimuose) naudojami arba ne savaiminio temdymo moduliai.</p>

1.6	Pasirinktas vertinimo metodas ir principas	Sąnaudų ir naudos analizė
1.6.	Pasirinkta alternatyva	Alternatyva I.
<p><i>Gatvių apšvietimo infrastruktūros ir paslaugų teikimo Rokiškio rajone problemos pagrįstos, atitinkamai šio projekto poreikio pagrįstumas taip pat pagrįstas. Tikslas adekvatus iškeltoms problemoms. Sąnaudų – naudos analizės kaip analizės metodo pasirinkimas, siekiant įvertinti projekto naudą ir rasti efektyviausią projekto įgyvendinimo alternatyvą, yra tinkamas. Analizuojamos alternatyvos, atsižvelgiant į sprendžiama problemą ir galimas taikyti technologijas, lyginimo prasme yra racionalios. Atrinkta alternatyva yra pagrįstai – ji ekonomiškai naudingesnė, nors brangesnė, tačiau leidžia daugiau taupyti ir suteikia daugiau lankstumo. Tačiau vertinant alternatyvų turinį ir su juo susijusias išlaidas atkreipiame dėmesį (aktualu abiejų alternatyvų atveju), kad:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Tai labiau modernizavimo, nei naujos infrastruktūros projektas – didelė dalis gembių ir šviestuvų planuojama montuoti ant esamų atramų. Nėra aiški kiekvieno jų būklė, todėl gali būti poreikis keisti didesnę nei planuojamas šių atramų skaičių. Taip pat nėra aiški ir žemės, kurioje stovi atramos, nuosavybės klausimai, kas gali apsunkinti darbus;</i> <i>2. Nėra iki galo aišku kaip įvertinas tinklų tiesimo po žeme ilgis ir darbų apimties pakankamumas;</i> <i>3. Nėra įvertintos projekto administravimo ir įgyvendinimo išlaidos;</i> <i>4. Nėra įvertintos rangos darbų rezervo išlaidos.</i> <p><i>Pasireiškus pirmame ir antrame punktuose įvardytoms rizikoms investicijų išlaidos gali išaugti. Antrame ir trečiame punkte įvardytos išlaidos tikslinga įtraukti į projekto investicijų sąnaudas, siekiant geriau įvertinti pilną projekto investicijų išlaidų sumą.</i></p>		

2. Investicijų projekto finansiniai duomenys (realios vertės)			
	Finansinio srauto vertė (su PVM)	Rizikų vertė (su PVM)	Finansinio srauto su rizika vertė (su PVM)
2.1. Kapitalo išlaidos	3 153 012	1 082 348	4 235 360
2.1.1. Investicijos	3 153 012	1 082 348	4 235 360
2.1.2. Reinvesticijos	0	0	0
2.2. Investicijų likutinė vertė	1 576 506	518 954	2 095 460

2.3. Veiklos pajamos	0	0	0
2.4. Veiklos išlaidos	-769 616	614 698	-154 918
2.4.1. Žaliavos	0	0	0
2.4.2. Darbo užmokesčio išlaidos*	-291 855	96 073	-195 782
2.4.3. Elektros energijos išlaidos	-900 747	296 508	-604 240
2.4.4. Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	0	0	0
2.4.5. Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	548 873	180 678	729 551
2.4.6. Kitos išlaidos	-125 887	41 439	-84 447

*- vertinamos be PVM

Investicijos išlaidos grindžiamos komercinių pasiūlymų sąmatomis, siekiant geriau įvertinti realią kainą, jas indeksuojant projekto įgyvendinimo pradžios datai. Jos galėtų būti kiek didesnės jei į savikainą būtų įtrauktos pirmoje dalyje minimos administravimo ir rezervo išlaidos. Veiklos ir priežiūros išlaidos iš esmės įvertintos korektiškai – įgyvendinant projektą patiriami sutaupymai, daugiausiai sąlygojami elektros suvartojimo sumažėjimu. Tačiau atkreipiamas dėmesys, kad gana sudėtinga įvertinti infrastruktūros priežiūros išlaidas, jei didelė dalis apšvietimo infrastruktūros bus sumontuota ant esamų ir įvairaus nusidėvėjimo atramų. Pasireiškus rizikoms šių atramų priežiūra ir/ar net esant poreikiui keitimas gali sąlygoti reikšmingai didesnes priežiūros išlaidas nei skaičiuota.

Projekto rizikos išlaidos įvertintos, naudojant tipinius tokiems projektams rizikos įverčius, todėl skaičiavimų atžvilgiu laikomos pagrįstomis. Visgi, į investicijų savikainą įtraukus visus anksčiau minėtus elementus, rizikos vertė nuo jų taip pat proporcingai išaugtų.

3. Investicijų projekto finansinė, socialinė ekonominė nauda			
3.1. Finansinis vertinimas ¹			
	FGDV investicijoms	FVGN investicijoms	FNIS
3.1.1 Rodiklių reikšmės (be rizikų vertės)	-1 357 706	-3,35%	0,30
3.1.2 Rodiklių reikšmės (su rizikų verte)	-3 144 850	-12,18%	-9,13%

¹ Finansiniai rodikliai skaičiuojami naudojant realius pinigų srautus.

3.2. Ekonominis vertinimas			
3.2.1 Socialinio ekonominio poveikio naudos (žalos) ir išorinis poveikis	<ul style="list-style-type: none"> - ŠESD sumažėjimas - Nelaimingų atsitikimų sumažėjimas 		
	EGDV	EVGN	ENIS
3.2.2 Rodiklių reikšmės (be rizikų vertės)	288 034	7,09%	1,22
3.2.3 Rodiklių reikšmės (su rizikų verte)	-989 884	-1,52%	0,56
<p>CPVA komentaras</p> <p><i>Ekonominei naudai vertinti taikyti naudos komponentai yra korektiški. Nors atsižvelgiant į ankstesnėse dalyse minimą ne visai pilną investicijų įvertinimą, didesnės išlaidos naudos rodiklius kiek pablogintų, tačiau naudų atžvilgiu nėra įvertintas ir visas galimas pasireikšti naudų spektras, kaip pvz., kitų teršalų sumažėjimas, dėl mažesnio energijos vartojimo, bendras vietovės saugumo padidėjimas ir kt., kas savo ruožtu didintų ekonominę naudą. Todėl galima teigti, kad projektas generuoja teigiamą ekonominę naudą. Kitas dalykas, kad siekiant atnaujinti gatvių apšvietimo infrastruktūrą iš esmės šiuo metu diegti kitą technologiją nei LED tipo šviestuvai su pritemdymo ir nuotolinio valdymo galimybėmis būtų neefektyvu. Todėl vertinant ir finansinės pusės pasirinkta technologija yra efektyvi. Tačiau kaip ir komentuojant projekte naudojamas prielaidas, kurti infrastruktūrą ant esamų atramų gali sąlygoti įvairias išlaidas didinančias rizikas, ir joms pasireiškus rodikliai galėtų stipriai pablogėti, ką iš dalies parodo ir rodikliai su įvertinta rizika.</i></p>			

III DALIS.

INFORMACIJA APIE VPSP TAIKYMO TIKSLUS IR VPSP PROJEKTO APIMTĮ. VPSP TAIKYMO TIKSLINGUMO IR NAUDOS VERTINIMAS

4. VPSP projektą įgyvendinantis juridinis asmuo	
4.1. Centrinės valdžios institucija ar jos kontroliuojamas juridinis asmuo	-
4.2. Vietos valdžios institucija ar jos kontroliuojamas juridinis asmuo	Rokiškio rajono savivaldybė
4.3. Partneris	-

5. Veiklos		
5.1. Veiklų paskirstymas		
Viešojo subjekto pasiliekomos veiklos	Privačiam subjektui perduodamos vykdyti veiklos (viešosios paslaugos ir (ar) ūkinė komercinė veikla)	Veiklos, kurias Privatus subjektas gali vykdyti savo iniciatyva ir rizika
Nenumatyta	gatvių apšvietimo modernizavimas ir plėtra (inventorizacija, projektavimas, statyba);	Nenumatyta
	Modernizuoto ir naujai sukurto turto priežiūra/eksploatavimas.	
5.2. Perduodamų / pasiliekamų veiklų pasiskirstymas biudžeto eilutėse (realios vertės)		
	Viešojo subjekto pasiliekamų veiklų, kurios neįtrauktos į VPSP projektą, finansinio srauto vertė (su PVM)	VPSP projekte perduodamų veiklų Privačiam subjektui finansinio srauto vertė (su PVM)
5.2.1. Kapitalo išlaidos:		3 153 012
5.2.1.1. Žemė	0	0
5.2.1.2. Nekilnojamasis turtas	0	0
5.2.1.3. Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	0	3 002 869
5.2.1.4. Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	0	0
5.2.1.5. Projektavimo, techninės priežiūros ir kitos su investicijomis į ilgalaikį turtą susijusios paslaugos	0	150 143
5.2.1.6. Kitos paslaugos ir išlaidos	0	0

5.2.1.7. Reinvesticijos	0	0
5.2.2. Veiklos pajamos	0	0
5.2.3. Veiklos išlaidos:	-769 616	1 500 853
5.2.3.1. Žaliavos	0	0
5.2.3.2. Darbo užmokesčio išlaidos	-291 855	0
5.2.3.3. Elektros energijos išlaidos	-900 747	0
5.2.3.4. Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	0	0
5.2.3.5. Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	0	1 258 853
5.2.3.6. Kitos išlaidos	0	242 000
5.2.4. Pirkimo PVM (PVM nuo eilučių 5.2.1. + 5.2.3. – 5.2.2.). Eilutė pildoma tik jei pinigų šrautai nurodomi be PVM.		

CPVA komentaras

Veiklų perdavimo logiškumas, teisėtumas, pagrįstumas ir efektyvumas Numatoma, kad objekto modernizavimas / sukūrimas ir eksploatacija / paslaugų teikimas pilna apimtimi būtų perduodamas Privačiam subjektui, kas yra racionalu tokio pobūdžio projektui.

Apribojimai, susiję su veiklų perdavimu / vykdymu Savivaldybė pateiktuose dokumentuose apribojimų nenurodė, tačiau atsižvelgiant į kitų gatvės apšvietimo VPSP projektų apimtį, apribojimai dažniausiai kyla, kai reikalinga modernizuoti infrastruktūra ar vieta kur reikalinga atlikti plėtrą yra privačių asmenų nuosavybėje, tokias galimas situacijas būtina identifikuoti ir atskleisti atrankos dokumentuose.

Turto sukūrimo ir priežiūros išlaidos yra korektiškai įvertintos VPSP projekto apimtyje. Šias išlaidas valdys ir su tuo susijusias rizikas prisiims privatus subjektas.

Išlaidos už elektrą savivaldybės bus apmokamas pagal faktinį suvartojimą, todėl šios išlaidos korektiškai vertintos už VPSP projekto ribų. Dėl planuojamos investicijos į infrastruktūros modernizavimą savivaldybė taupytų sumažėjus elektros energijos suvartojimo sąnaudoms.

6. Turtas

6.1. Perduodamas turtas	Šviestuvai (2 788 vnt.); Atramos (810 vnt., neįskaitant ESO atramų 2100 vnt.); Apšvietimo valdymo spintos (80 vnt.)
6.2. Naujai kuriamas turtas pagal Viešojo subjekto poreikius.	<ol style="list-style-type: none"> 1. LED šviestuvai (preliminariai 2 940 vnt.) su savaiminio temdymo moduliais; 2. Naujos valdymo spintos (preliminariai 80 vnt.) 3. Naujos atramos – preliminariai 197 vnt. 4. Požeminis tinklas – apie 6895 m. 5. Kompiuterizuota apšvietimo valdymo ir monitoringo sistema; 6. Kitos užsakovo lėšomis galimos finansuoti nenumatytos elektros energijos taupymo priemonės.
6.3. Naujai kuriamas turtas Privataus subjekto rizika.	Nenumatyta
CPVA komentaras	

7. VPSP pasirinkimo priežastys

7.1. VPSP taikymo / pasirinkimo priežastys ir pagrindimas	<ul style="list-style-type: none"> - Planuojama didžiąją dalį su VPSP projektu susijusių rizikų perduoti Privačiam subjektui. - Suplanuotas VPSP projektas yra kompleksinis. - Perduodama viešojo paslauga yra ilgalaikė. - Teigiamas naudų vertinimas IP. - Ribota galimybė įgyvendinti IP nuosavomis lėšomis dėl poreikio papildomai skolintis. - Viešojo subjekto metinė mokėtina suma Privačiam subjektui pagal VPSP sutartį yra priimtina. - Sumažėtų viešųjų pirkimų poreikis ir skaičius. - Projekto vystymas būtų greitesnis. - Padidėtų projekto vystymo eigos ir rezultatų kontrolė; VPSP projekto vystymo ir sėkmingo įgyvendinimo rizikas prisiimtų Privatus subjektas.
CPVA komentaras	
<p><i>Kadangi numatomos VPSP projekto veiklos yra kompleksinės (projektavimas, statyba, priežiūra / eksploatacija,), viešųjų paslaugų poreikis yra ilgalaikis, yra galimybė su Privačiu subjektu dalintis rizikomis, pagrįsta ir tikslinga taikyti VPSP.</i></p>	

8. VPSP projekto finansinio gyvybingumo vertinimas (finansinio-ekonominio modelio, įskaitant VPSP trukmės nustatymą, vertinimas)²	
8.1. Metinis atlyginimas	491 tūkst. Eur (be PVM)
8.2. Mokesčiai	Papildomų savivaldybės nustatytų mokesčių taikyti neplanuojama
8.3. VPSP projekto grąža	EBITDA 10,2%
8.4. VPSP sutarties trukmė:	
8.4.1. bendra VPSP sutarties trukmė	12 m.
8.4.2. darbų atlikimo trukmė	2 m.
8.5.3. paslaugų teikimo trukmė	10 m.
8.6. VPSP projekto finansinis prieinamumas	Planuojamas laisvai disponuojamų lėšų srautas 750 tūkst. Eur per metus.
CPVA komentaras	
<p><i>VPSP projekto grąža ir savivaldybės galimybės užtikrinti reikiamą finansavimą, t. y. galimybės mokėti metinius mokėjimus privačiam subjektui yra pakankami, kad toks projektas būtų patrauklus rinkai ir finansiškai gyvybingas. Tačiau tai galioja tik esant sąlygai, kad bus suvaldytos antroje šios išvados dalyje aprašytos rizikos. Poreikis keisti didesnę nei numatytą atramų skaičių, atlikti daugiau nei numatyta žemės darbų, taip pat atlikti daugiau nei suplanuota esamų atramų priežiūros darbų, gali reikšmingai padidinti projekto įgyvendinimo ir rezultatų palaikymo išlaidas. Tokias rizikas įvertinusiems privatiems subjektas tokios šiame projekte įvertintos sąnaudos gali būti nepakankamos, kas toliau sąlygoja suplanuotus mokėjimus būti vertinamus kaip nepakankamus išlaidoms padengti ir grąžai gauti. Esant tokiam scenarijui didesni mokėjimai savivaldybei lemtų ir didesnius finansinius įsipareigojimus. Atitinkamai tuomet, siekiant užtikrinti projekto finansinį gyvybingumą, būtų poreikis peržiūrėti ir koreguoti esmines projekto išlaidų prielaidas.</i></p>	

9. Rizikų paskirstymas		
Rizikų grupės	Viešojo subjekto pasiekiamos rizikos	Privačiam subjektui perduodamos rizikos
9.1. Statybų rizika		X
9.2. Tinkamumo ir kokybės rizika		X
9.3. Paklausos rizika		X

² Vertinimas atliekamas atsižvelgiant į VPSP skaičiuoklės 7.2 darbalapį.

9.4. Turto likutinės vertės rizika		X
<p>CPVA komentaras</p> <p>I. Statybos rizika. <i>Statybos rizika yra susijusi su naujos ir modernizuotos infrastruktūros sukūrimu, kuri skirta viešųjų paslaugų teikimui. Atsižvelgiant į veiklų pasidalinimą tarp VPSP sutarties šalių, statybos rizikos, numatytos projekto apimtyje, perdavimas privačiam subjektui iš esmės yra pagrįstas ir logiškas.</i></p> <p>II. Tinkamumo rizika. <i>Projekte privačiam subjektui perduodamos veiklos, susijusios su tinkamu infrastruktūros įrengimu ir šios infrastruktūros objektų eksploatacija, priežiūra bei teikiamų paslaugų kokybės užtikrinimu. Naujai sukurtos ir modernizuotos infrastruktūros ir jos eksploatacijos bei priežiūros, nurodytų IP ir PK, kokybės ir tinkamumo rizika perduodama privačiam subjektui.</i></p> <p>III. Paklausos rizika. <i>Paklausos rinkoje riziką VPSP skaičiuoklėje priskirta Privačiam subjektui. Atsižvelgiant į tai, jog tai VžPP projektas, Savivaldybė ir Privatus subjektas turėtų dalintis paklausos riziką. Pvz. Privatus subjektas negali prisiimti demografinių veiksmų pasikeitimo rizikos. Galima situacija, kai paklausa pasikeičia dėl vartotojų skaičiaus, jų sudėties, gyvenamosios vietos ir kitų pokyčių, demografiniai veiksniai gali lemti tiek paklausos išaugimą, tiek jos sumažėjimą.</i></p> <p>IV. Likutinės vertės rizika. <i>Savivaldybė likutinės vertės riziką perduoda Privačiam subjektui, toks perdavimas yra pagrįstas ir logiškas.</i></p>		

10. VPSP būdas. Privataus subjekto atrankos būdas	
10.1. Pasirinktas VPSP būdas	VžPP
10.2. Privataus subjekto atrankos būdas	Skelbiamos derybos
<p>CPVA komentaras</p> <p><i>Pagal pateiktą informaciją galima daryti išvadą, kad pasirinktas tinkamas VPSP būdas – VžPP, kadangi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>pagal atliktus skaičiavimus ir numatytus projekto tikslus, privačiam subjektui perduodama projektavimo ir statybos rizika modernizuojant turtą ar sukuriant naują turtą.</i> - <i>Privatus subjektas bus atsakingas už tinkamą paslaugų teikimą, t. y. modernizuoti / sukurti tinkamą infrastruktūrą paslaugų teikimui, prižiūrėti per visą VPSP sutarties laikotarpį, užtikrinti, kad infrastruktūra ir teikiamos viešosios paslaugos veikla būtų tinkamos kokybės, t. y. privačiam subjektui planuojama perduoti tinkamumo riziką.</i> 	

- PK nurodyta, jog visa paklauso rizika perduodama Privačiam subjektui, toks paskirstymas nėra teisingas, kadangi Savivaldybė yra vienintelis viešųjų paslaugų pirkėjas ir turėti prisiimti didžiąją dalį paklausos rizikos ir išsipareigojimus finansuoti. Savivaldybei būtina tikslinti paklausos rizikos paskirstymą.

11. VPSP finansiniai rodikliai, Eur			
	Diskontuota vertė	Reali vertė	Nominali vertė³
11.1. VžPP projektas			
11.1.1. Maksimalūs Viešojo subjekto turtiniai išsipareigojimai VPSP projekte (su PVM) ⁴	6 002 604	8 452 552	10 696 742
11.1.2. Maksimalūs Viešojo subjekto mokėjimai Privačiam subjektui ⁵ (su PVM)	5 660 384	8 025 509	10 201 249
11.1.3. Prisiimami Viešojo subjekto turtiniai išsipareigojimai PP ⁶ (su PVM)	342 221	427 042	495 494
11.1.4. VPSP sutarties vertė (<i>aktualu tik koncesijos atveju</i>)	neaktualu	neaktualu	neaktualu
11.1.5. Tikėtinas skolos dydis Viešojo subjekto biudžete be PVM ⁷	2 412 829	3 500 297	Neapskaičiuota reikšmė
11.1.6. Pridėtinės vertės mokesčio (PVM) dalis, skaičiuojant maksimalius	1 041 774	1 466 972	1 856 459

³ Nominali vertė suprantama, kaip vertė, kuri atspindi kiekvienu analizuojamu laikotarpiu to meto kainas. Indeksas naudojamas realių pinigų srautų konvertavimui į nominalius – taikomas 3 proc. metinis indeksas.

⁴ Privačiam subjektui perduodamų veiklų vykdymo išlaidos kartu su šių veiklų vykdymu susijusia rizika.

⁵ Privačiam subjektui perduodamos veiklos vykdymo išlaidos kartu su perduodamomis rizikomis.

⁶ Viešojo subjekto prisiimamų rizikų, susijusių su Privačiam subjektui perduodamomis veiklomis, vertė.

⁷ Vertinama, atsižvelgiant į fiskalinės drausmės reikalavimus ir Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) reikalavimus.

Viešojo subjekto turtinius įsipareigojimus ⁸			
Kita:			
11.1.7. Viešojo subjekto išlaidų ir rizikų, susijusių su VPSP projekto įgyvendinimu, tačiau kurios nėra įtrauktos į VPSP projekto apimtį, vertė.	222 350	296 508	371 432
11.1.8. Kita			
<p>CPVA komentaras</p> <p><i>VPSP projekto finansiniai rodikliai apskaičiuoti korektiškai, tačiau, kaip minėta anksčiau, yra atspindintys tikras vertes tiek, kiek bus suvaldytos išvados antroje dalyje įvardytos rizikos.</i></p> <p><i>Tikėtinas valstybės skolos dydis, jei vadovaujantis fiskalinės drausmės ir Eurostato reikalavimais, sukurtas turtas būtų apskaitomas viešojo sektoriaus balanse – ~3,5 mln. Eur (be PVM) realiąja verte.</i></p>			

12. Rinkos suinteresuotumas VPSP projektu ir jo viešinimas. Viešojo subjekto pasirengimas įgyvendinti VPSP projektą.	
12.1. Rinkos suinteresuotumas VPSP projektu	Nėra duomenų, jog buvo organizuota apklausa dėl projekto patrauklumo investuotojams ir finansuotojams. PK nurodyta: <i>Rengiant projektą, remtasi kitų projektų gerąja patirtimi, taip pat konsultuotasi su potencialiais galimais paslaugos teikėjais iš kurių gauti apibendrinti komerciniai pasiūlymai pateikiami kartu su IP.</i>
12.2. VPSP projekto viešinimas	Nėra duomenų, jog projektas buvo viešintas. Parengus techninę specifikaciją pirkimui, planuojama vykdyti rinkos konsultaciją CVP IS priemonėmis.
12.3. Viešojo subjekto turima kompetencija / patirtis	Nėra paskirtas nei projekto vadovas, nei projekto komanda.

⁸ Maksimali PVM mokėtina suma, kuri tikėtina grįš į valstybės biudžetą.

	Savivaldybei trūksta VPSP projekto procedūrų vykdymo žinių, sutarties projekto rengimo ir finansinio veiklos modelio srityse, todėl planuojama samdytis išorės ekspertus. Savivaldybės specialistai turi pakankamai kompetencijų suvaldyti statybos procesą ir sutarties vykdymo priežiūros procesą.
<p>CPVA komentaras</p> <p><i>Rinkos tyrimas buvo atliktas dalinai, segmentiškai, kadangi Savivaldybė iš esmės gavo tik pasiūlymą dėl sąmatos (kuris buvo privalomas teikiant IP), tačiau Projektas nebuvo pristatytas platesnei rinkai – rinkos dalyviams teikiantiems sukurtos infrastruktūros priežiūros / eksploataavimo paslaugas, investuotojams bei finansuotojams, todėl nėra galimybės vertinti ar VPSP projektas bendrai patrauklus rinkos dalyviams. Investicijų vertė < 3 mln. Eur nėra didelė todėl Projektas gali susidurti su tokiais iššūkiais kaip mažas investuotojų susidomėjimas, didesni finansavimo kaštai.</i></p> <p><i>Pagal pateiktus duomenis galima spręsti, kad ateityje būsiantys paskirti atsakingi asmenys už VPSP projekto įgyvendinimą neturės daug patirties ir kompetencijos rengiant ir įgyvendinant VPSP projektus, tačiau nurodė, jog Savivaldybė užtikrins išorės konsultantų pagalbą tinkamą žmogiškųjų išteklių kompetenciją, rengiant Privataus subjekto atrankos dokumentus.</i></p> <p><i>Savivaldybei rekomenduojama imtis aktyvesnių veiksmų supažindinant rinką su Projektu taip pat atsižvelgiant į tai, jog Savivaldybė neturi patirties rengiant ir įgyvendinant VPSP projektus, siūloma išorės konsultantų pagalbą pasitelkti ne tik rengiant atrankos sąlygas, bet ir vykdant pirkimo procedūras.</i></p>	

IV DALIS.

IŠVADA DĖL VPSP PROJEKTO TIKSLINGUMO IR PARTNETRYSTĖS SOCIALINĖS - EKONOMINĖS NAUDOS

<p>Galutinė CPVA vertinimo išvada</p> <p>Projektas teikia socialinę-ekonominę naudą ir jį tikslinga įgyvendinti VPSP būdu, tačiau suvaldant rizikas, susijusias su reikalingų investicijų ir infrastruktūros priežiūros poreikio galimu netinkamu įvertinimu ir jų dydžio pinigine išraiška nepilnu apskaičiavimu. Didžiausios rizikos yra sprendimas didžiąją dalį naujų gėmių ir šviestuvų kabinti ant esamų ir neaiškaus nusidėvėjimo ir būklės atramų, ne iki galo aiškiai įvertintas požeminių tinklų ilgio tiesimo poreikis, ir ne iki galo aiškūs žemės nuosavybės, kuriuose stovi atramos, klausimai, kas gali apsunkinti darbus.</p> <p>Atkreipiame dėmesį, kad planuojamas reikalavimas privatiems subjektams patiems įvertinti esamos infrastruktūros atramų keitimo poreikį gali sąlygoti pasiūlymų palyginimo sunkumus pirkimo procedūrų metu tuo atžvilgiu, kad juose gali būti pateikiamas skirtingas atramų keitimo skaičius už atitinkamai</p>
---

skirtingą reikalingą įdėti investicijų sumą. Rekomenduojame, planuojant privataus subjekto atrankos sąlygas, jas sudaryti taip, kad būtų įgalintas kuo didesnis pasiūlymų palyginimo objektyvumas.

1. **VPSP Projekto atitikimas strateginio planavimo dokumentams.** Atitinka
2. **IP prielaidų korektiškumas ir teisingumas.** Patys skaičiavimai iš esmės teisingi, tačiau ne visos išlaidos yra pilnai įvertintos. Galimos pasireikšti rizikos gali padidinti projekto išlaidas.
3. **Pasirinktos alternatyvos pagrindumas.** Pagrįsta.
4. **Veiklų perdavimas Privačiam subjektui.** Veiklos perdavimas privačiam subjektui suplanuotas tinkamai.
5. **Turto sukūrimas / rekonstravimas / įrengimas.**
6. **VPSP projekto finansinis gyvybingumas.** Projektas finansiškai gyvybingas, tačiau su sąlyga bus suvaldytos anksčiau minėtos rizikos.
7. **VPSP sutarties trukmė.** 12 m.
8. **Rizikų identifikavimas ir priskyrimas.** Rizikų paskirstymas atitinka Eurostato rengiamo Valdžios sektoriaus deficito ir skolos vadovo nuostatų reikalavimus VPSP projektams, todėl šiame etape nenustatyta prielaidų, kad pagal PK pateiktus duomenis turtas VPSP sutarties įgyvendinimo metu būtų apskaitomas viešojo sektoriaus balanse. Rizikos įvertintos tik dalinai pagrįstai ir tik dalinai priskirtos tai šaliai, kuri sugeba jas valdyti geriausiai (paklausos rizika VžPP projekte negali būti pilnai priskirta Privačiam subjektui).
9. **VPSP būdas.** Atsižvelgiant į Privačiam subjektui perduodamas veiklas, rizikų paskirstymą tarp Savivaldybės ir Privataus subjekto, darytina išvada, kad pasirinktas teisingas VPSP būdas – VžPP. VPSP skaičiuoklėje nurodyta, jog visa paklauso rizika perduodama Privačiam subjektui, toks paskirstymas nėra teisingas, kadangi Savivaldybė yra vienintelis viešųjų paslaugų pirkėjas ir turėti prisiimti didžiąją dalį paklausos rizikos.
10. **VPSP Projekto finansiniai rodikliai.** Apskaičiuoti korektiškai ir yra realūs, kiek bus suvaldytos anksčiau minėtos rizikos.
11. **VPSP Projekto patrauklumas rinkai.** Projektas iš esmės gali generuoti rinkoje patrauklią grąžą, tačiau matomos ir reikšmingos rizikos, kurios, jei nesuvaldomos, rinkoje gali sąlygoti ir visai priešingą vertinimą. Savivaldybei rekomenduojama imtis aktyvesnių veiksmų supažindinant rinką (investuotojus, finansuotojus, rangovus, paslaugų teikėjus) su Projektu taip pat atsižvelgiant į tai, jog Savivaldybė neturi

patirties rengiant ir įgyvendinant VPSP projektus, siūloma išorės konsultantų pagalbą pasitelkti ne tik rengiant atrankos sąlygas, bet ir vykdant pirkimo procedūras.

- 12. Apribojimai įgyvendinti VPSP projektą.** Gatvių apšvietimo infrastruktūra esanti privačios nuosavybės sklypuose gali apsunkinti darbų ir paslaugų teikimą.
- 13. Valstybės pagalba.** Netaikoma
- 14. Kiti pastebėjimai.** Nėra.

Vertinimą atliko:

1. Ieva Dženkauskaitė, Viešosios ir privačios partnerystės skyriaus ekspertė.
  2. Linas Jasiukevičius, Metodinės pagalbos kompetencijų centro Viešųjų investicijų ir finansų grupės ekspertas, grupės vadovas.
-